

צרות

בשמיים

פורים תש"ל היה לאזרחי ישראל פורים עצוב. מתחת למסיכות, מאחורי החיוכים, מעבר לצרימתם של סטישי הפלסטיק, הילכו האגות. לא רק מזג האוויר החורפי הסוער העכיר את שמחת החג. סערות מז' סוג אחר, הקשורות אף הן בשמיים, היו הסיבה העיקרית לדאגה.

הידיעות על אספקת טילי "סאם 3" סובייטיים למצרים (ראה עמודים 17-16) ועל החלטתו של הממשל האמריקאי שלא לספק בשלב זה מטוסים קרב נוספים לישראל, הן שגרמו למפח הנפש.

בטוח קצר לא היו שתי עובדות אלה איום ממשי על בטחונה של ישראל. לא היתה שום עילה לפסימיות המוגזמת של כמה פרשנים אמריקאיים, מאוהדי ישראל, שהחלו כבר להספיד את ישראל במאמריהם. עליונותה הצבאית של ישראל על פני ארץ צות-ערב היא בלתי מעורערת למרות מה שנראה כהפרה בולטת של מאון הכוחות.

הסכנה האמתית של מניעת מטוסי ה-פאנטום הנוספים מישראל לא היתה בתחום המוחשי, כמו בהשפעה שהיתה לסירוב ה-אמריקאי על הלכי הרוח בקרב צמרת ה-שלטון הישראלי.

לכבוש את אלכסנדריה? מה היתה סכנה וזו הגדיר אותה אחד מחשובי הפרשנים האמריקאים, ג'וזף אלסופ, ב-מאמר שפרסם בהרולד טריביון: "לטוח ארוך תלוי קיומה של ישראל בקבלת ה-מטוסים שבקשה. לישראל אין שום מקור אחר לאספקת מטוסים מלבד ארצות-הברית, ואם אתה אומר לאדם אמיץ, או לעם אמיץ שעורך החיים שלהם ינותק תוך שנה, מהי התגובה שאתה יכול לצפות לה?"

"התגובה המצופה, כמובן, היא פעולה מונעת. לישראלים יש כבר יותר מדי סיבות לשקול מהלומה מונעת שכונתה לכ-בוש את אלכסנדריה במצרים, מהלומה עליה המליץ מומן עזר וייצמן."

במילים אחרות, ג'וזף אלסופ חושש, כמו רבים אחרים, כי משמעות אי אספקת ה-מטוסים הנוספים לישראל, עלולה להיות מלחמה נוספת, יזומה בידי ישראל, כדי למנוע מצב בו יהיה לערבים יתרון צבאי על ישראל.

שיקולי היועצים. יש להניח כי שייקול זה היה גם מול עיניו של הנשיא ניקסון כשהחליט להשיב בשלילה על בקשתה של ישראל למטוסים נוספים. נראה שליועציו של הנשיא ניקסון היו מספיק סיבות לבטוח, כי גם במצב החדש לא תימפו ישראל לצאת למלחמה חדשה, על מנת למנוע את התעצמותם של צבאות-ערב.

החידה היא אם שיקולים אלה הם טובים גם ליועצים לא-אמריקאיים שמסקנותיהם לא תמיד מבוססות על ניתוח קר והגיוני של הכוחות הפועלים בעולם.

יחסי-חוץ

הנקודה

שהכריעה

כאשר הודיע נשיא ארצות-הברית, ריצ'ארד ניקסון, בתחילת חודש פברואר השנה, כי תוך 30 יום יקבל את החלטתו בעניין ההיענות לבקשתה של ישראל לאספקת מטוסי קרב נוספים, היו הדעות בירושלים אופטימיות לגבי מהות ההחלטה.

הדייחחים שהגניעו מארצות-הברית, בעיקר מחוגים יהודיים רבי השפעה, דיתחו כי קרוב תודאי שהחלטתו של ניקסון תהיה חיובית. מצברוח אופטימי זה עמד בעינו עד שקרבו לסיימם 30 הימים האמורים. רק אז, כשהתברר שניכסון אינו מתכוון לעמוד בהבטחתו להודיע על החלטתו במועד שנקבע, החלו להתגבגב הספקות. אל ספקות אלה נוספות דייחחים כי כאשר תפורסם ההחלטה, היא תהיה שלילית.

מה גרם לשינוי הקיצוני תוך חודשיים ימים? **פגיעה אישית.** אין ספק כי בהערכת המצב של מאון הכוחות באיזור בין ישראל לארצות-ערב לא חל כל שינוי בחודשיים אלה. מה שהשתנה, לדעת משקיפים בחשינגטון, הוא יחסו האישי של ניקסון אל מדינת-ישראל ואל יהודי ארצות-הברית. היה זה ביקורו של נשיא צרפת, ז'ורז' (המשך בעמוד 16)

ארגוע קל עם דובק רויאל

פרטס דיר יעקבסון

דובק רויאל פילטר

20 סיגריאות כיף המלך